

FORSKNINGSSTRATEGI FOR NATIONALMUSEET

(Revideret december 2014 af Forskningsudvalget)

Indledning

Nationalmuseet er Danmarks kulturhistoriske hovedmuseum og en sektorforskningsinstitution (ABM-institution) under Kulturministeriet.

Nationalmuseets forskning er omfattet af lovgivningen der findes i *Museumsloven 8. april 2014* og i *Lov om forskning ved arkiver, biblioteker og museer m.v. 27 marts 1996 (ABM-loven)*¹⁾, som udgør det formelle grundlag for Nationalmuseet som forskningsinstitution. Forskningen er en forudsætning for varetagelsen af institutionens øvrige opgaver: indsamling, registrering, bevaring og formidling.

Nationalmuseets forskning klassificeres som i *Frascati-manualen (Proposed Standard Practice for Surveys on Research and Experimental Development, OECD 2002)*²⁾ som grundforskning, anvendt forskning og udviklingsarbejde med tilføjelse af kategorien reflekteret dataindsamling som det bl.a. er udtrykt i *Forskningsstrategi for Kulturministeriets område* fra 2009.³⁾

Nationalmuseet udøver sin forskning på basis af *The Danish Code of Conduct for Research Integrity* fra 2014⁴⁾ for at sikre troværdighed, integritet og kvalitet for god videnskabelig praksis.

For at kunne dokumentere og sammenligne museets forskning med andre forskningsområder og forskningsinstitutioner arbejder Nationalmuseet med de relevante værktøjer til vurdering af forskningens kvalitet og relevans, herunder den *Bibliometriske Forskningsindikator*.⁵⁾

Nationalmuseet vil bidrage til at implementere Open Access i forbindelse med museets forskningspublikationer, som det er udtrykt i *Den Nationale Strategi for Open Access* fra 2014.⁶⁾

Målsætning

Museets forskning er baseret på nationale og internationale samlinger, arkiver, samt det antikvariske arbejde og andre relevante kildegrupper.

Museets forskning skal på denne baggrund bidrage til forståelsen af de historiske sammenhænge mellem

- samfundsstrukturer og forandringsprocesser
- kultur og identitet
- menneske og miljø

Inden for disse områder skal museet bedrive innovativ forskning for at opnå ny indsigt i historien og kulturhistorien og i bevaring af kulturarven.

Museets forskningsresultater skal formidles både til nationale og internationale forskningsmiljøer, til beslutningstagere og offentligheden.

Museets forskning er en forudsætning for museets udstillingsvirksomhed og øvrige formidling.

Vision

Nationalmuseets forskningsmål er at være blandt de førende, nationalt og internationalt, inden for forskning i kulturarv.

Udfordringer

- Forskningens internationalisering
- Rekruttering, generationsskifte og forskeruddannelse
- Tvær- og multifagligt samarbejde.
- Tiltrækning af forskningsmidler i stigende konkurrence med universiteter og andre forskningsinstitutioner
- Samarbejde med erhvervslivet
- Profilering af forskerne og forskningen.

Styrker

- Nationalmuseet har, i kraft af samlingernes og kildernes kvalitet og tidsdybde, bevaringsindsatsen samt dets status som landets kulturhistoriske hovedmuseum, særlige muligheder for at iværksætte og udføre langsigtede forskningsprogrammer.
- Forskernes daglige kontakt med museumsgenstande, arkivmateriale, informanter, monumenter og kulturlandskaber, danner basis for en fortolkende forskningsproces mellem forsker og disse primære kilder.
- Forskerne har tradition for og erfaring i at formidle forskningen til alle målgrupper.
- Nationalmuseet er en attraktiv samarbejdspartner, såvel nationalt som internationalt.

Kerneområde

Materiel og immateriel kulturarv - bevaring, fortolkning og fortælling

Forskningen inden for Kerneområdet varetages af museets forskende enheder som tilsammen dækker en række fagområder med tilhørende grundforskning og anvendt forskning:

Forsknings- og Formidlingsafdelingens enheder:

Danmarks og Middelhavslandenes Oldtid, som omfatter forskning inden for fagområderne:

- Forhistorisk arkæologi

- Klassisk og nærorientalsk arkæologi og ægyptologi
- Tekstilforskning

Danmarks Middelalder, Renæssance og Numismatik som omfatter forskning inden for:

- Middelalderens og renæssancens arkæologi og historie
- Numismatik

Danmarks Nyere Tid og Verdens Kulturer som omfatter forskning inden for:

- Nyere tids kulturhistorie
- Etnologi
- Musikhistorie
- Etnografi og antropologi
- Arktisk arkæologi og historie

Krig og Besættelse som omfatter forskning inden for:

- Krigs- og besættelsestidshistorie

Landbokultur og Søfart omfatter forskning inden for:

- Nyere tids kulturhistorie
- Etnologi

Formidling omfatter forskning inden for:

- Formidling

Bevaring og Naturvidenskabs enheder

Som omfatter forskning inden for:

- Miljøarkæologi
- Bevaring
- Materialekendskab
- Arkæometri

Strategi

Strategiens formål er at opretholde og udvikle forskningsmiljøets kompetencer ved:

- at profilere museets forskningsresultater i samfundsdebatten
- at integrere museets forskning i nationale og internationale programmer inden for de relevante fagområder
- at definere og udvikle 1-3 tværgående satsningsområder i relation til museets Kerneområde
- at udvikle nye metoder og tilgange til studiet af kulturarven
- at fremme det tværfaglige forskningssamarbejde mellem fagområderne
- at udvikle forskningssamarbejde såvel nationalt som internationalt

- at prioritere forskningsressourcerne med udgangspunkt i satsnings- og fagområdernes styrke og potentiale
- at udvikle forskningsledelse
- at udvikle forskningsformidling til alle målgrupper

Udmøntning af strategien for tværgående satsningsområder: (se bilag 1)

Implementering af strategien generelt

Forskningsinfrastruktur

- Vicedirektøren for Forskning og Formidling og forskningsadministrationen/ved forskningskoordinatoren rådgiver museets direktion og forskere i forbindelse med ansøgninger til forskningsråd, fonde, nordiske- og EU-midler samt øvrige forskningspolitiske spørgsmål.
- Eksterne samarbejdspartnere sikres adgang til Nationalmuseets databaser.

Ressourcer

- Museet søger at øge sin forskningsfinansiering via interne prioriteringer og eksterne forskningsmidler.
- Der afsættes midler til at fremme satsningsområder på museet.
- Forskningsåret skal ses som en ressource som også kan indgå som medfinansiering i større interne og eksterne forskningsprojekter

Forskningsvilkår

- Forskningsåret opretholdes for seniorforskere med den fleksibilitet der allerede er indbygget i betingelserne for det. Ansatte uden for stillingsstrukturen kan tildeles forskningstid inden for den årlige arbejdsplan.

Forskeruddannelse

- Gennem fastholdelse af 1-2 ph.d.-stipendiater pr. år sikres at museets forskning får tilført fornyelse med henblik på et kvalificeret generationsskifte samt derigennem styrke samarbejdet med universiteterne.
- Museet vil i forbindelse med større eksternt finansierede forskningsprojekter indarbejde ph.d.- og postdoc-stipendier.
- Museet vil udbygge samarbejdet med universiteternes Ph.d-skoler.

Kompetenceudvikling

- Kompetenceudvikling på forskningsområdet sker primært gennem deltagelse i internationale konferencer, netværksaktiviteter samt gæsteforelæsninger i samarbejde med andre forskningsinstitutioner.
- Mulighed for uddannelse inden for forskningsformidling og forsknings- og projektledelse fastholdes.
- Kompetenceudvikling inden for vejlederområdet for ph.d.- og postdoc-stipendiater finder primært sted i samarbejde med universiteterne.

Forsknings samarbejde og internationalisering

- Nationalmuseet vil være initiativtager til og deltager i såvel nationale som internationale samarbejdsprojekter (herunder Horizon2020) med universiteter, sektorforskningsinstitutioner og museer inden for forskning, uddannelse og undervisning med udgangspunkt i museets Kerneområde og satsningsområder.
- Udveksling af forskere med andre forskningsinstitutioner i ind- og udland.

Publicering og forskningsformidling

- Publicering skal så vidt muligt underkastes fagfællebedømmelse i forbindelse med publicering i internationale og nationale tidsskrifter eller i form af monografier, herunder også i tilknytning til museets egne serier.
- Publicering skal ske i overensstemmelse med *Danmarks Nationale Strategi for Open Access*.
- Enhedernes og de enkelte forskeres publiceringsplaner indgår i planlægningen med udarbejdelse af de årlige arbejdsplaner, herunder i relation til afholdelse af forskningsåret.
- Museets publikationer og publikationsvirksomhed profileres via forskningsregistreringssystemet PURE og museets websider.
- Museets videnskabelige konferenceaktiviteter eksponeres.

Kvalitetssikring og forskningsevaluering

- Museets forskning kan kvalitetssikres ved at gennemføre internationale evalueringer på udvalgte områder med regelmæssige mellemrum.
- I forbindelse med arbejdsplanerne og de tilhørende individuelle forskningsplaner evalueres de opstillede forskningsmål af afdelings- og enhedslederne.
- Den årlige forskningsrapport er grundlag dels for Nationalmuseets Eksterne Forskningsudvalgs udtalelse om forskningen, dels for direktionens vurdering af forskningen på museet.
- Den årlige forskningsrapport er med til at eksponere Nationalmuseets samlede forskningspotentiale for både offentligheden samt for forskningsmiljøet og fonde.

Samarbejde med andre offentlige virksomheder, fonde og erhvervslivet

- Nationalmuseet vil øge indsatsen for at indhente rekvirerede forsknings- og udredningsopgaver fra eksterne offentlige og private parter i forbindelse med deres forvaltning af kulturarven.
- Nationalmuseet vil tilskynde forskerne til at deltage i patenteringsaktiviteter, hvor det er relevant.

Forskningsledelse- og administration

- Den overordnede forskningsledelse foregår på direktionniveau via vicedirektøren for *Forskning og Formidling* samt den tilhørende forskningsadministration/ved museets forskningskoordinator. Forskningsadministrationen understøtter og rådgiver den overordnede ledelse samt enhedslederne og de enkelte forskere.
- Projektledelse og ledelse af Kerneområdets fagområder sker på enhedsniveau via enhedslederne.
- Tværgående satsningsområder og - projekter skal have en faglig projektleder og central projektadministration. Ledelsen af satsningsområderne knyttes til de eksisterende enheder via enhedsleder og styregrupper med reference til afdelingscheferne.

- Nationalmuseets Eksterne Forskningsudvalg (NEF) rådgiver Nationalmuseets direktion i overensstemmelse med ABM-lovens § 3. Det interne forskningsudvalg rådgiver direktionen i forskningsspørgsmål.
- Der udarbejdes årlige forskningsplaner som del af museets arbejdsplaner.
- Der udarbejdes en årlig forskningsrapport i overensstemmelse med ABM-loven.
- På overordnet niveau udbygges relationerne til Kulturministeriet og dets forskningsudvalg, til Uddannelse- og Forskningsministeriet, andre ABM-institutioner og Kulturstyrelsen.

Noter:

¹⁾ Museumsloven, 2014 <https://www.retsinformation.dk/forms/R0710.aspx?id=162504> og Lov om forskning ved arkiver, biblioteker og museer m.v. 27 marts 1996 (ABM-loven) <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=81017>

²⁾ Frascati Manual, OECD, 2002. http://www.keepeek.com/Digital-Asset-Management/oecd/science-and-technology/frascati-manual-2002_9789264199040-en#page1

³⁾ Forskningsstrategi for Kulturministeriets område fra 2009: <http://kum.dk/kulturpolitik/forskning/forskningsstrategi/>

⁴⁾ The Danish Code of Conduct for Research Integrity 2014. <http://ufm.dk/publikationer/2014/filer-2014/the-danish-code-of-conduct-for-research-integrity.pdf>

⁵⁾ Den bibliometriske Forskningsindikator: <https://bfi.fi.dk/>

⁶⁾ Den Nationale Strategi for Open Access 2014 <http://ufm.dk/forskning-og-innovation/samspil-mellem-viden-og-innovation/open-science/danmarks-nationale-strategi-for-open-access.pdf>

Bilag 1.

Udvælgelse af satsningsområder:

Ved udvælgelse af tværgående satsningsområder beskrives med følgende:

- Faglig begrundelse
- Overordnede strategiske mål, herunder samfundsrelevans
- Valg af temaer
- Etablering af faglige netværk, forskningsprojekter samt evt. centre.
- Samarbejde med eksterne parter, herunder universiteter, museer m.fl.
- Planer for forskningsaktiviteter, herunder netværksgrupper, konferencer og seminarer, workshops, støtte til gæsteforelæsninger/gæsteforskere, fremme af forskeruddannelse, forskningsmidler til finansiering af postdoc- og ph.d.-stipendier o.a.
- Planer for publicering af resultater
- Planer for forskningsformidling og andre formidlingsaktiviteter
- Volumen, tidsplan og budget.
- Organisering af satsningsområdet (mindst tre af NM's forskningsområder skal deltage)
- Forskningsadministrativ bistand

Afgrænsningskriterier for valg af tværgående satsningsområder

- Emner der i særlig grad kan danne grundlag for videreudvikling af teoridannelse og metode
- Emner der skaber ny viden om kulturarven og perspektiverer den fremtidige forskning heri.
- Emner hvor en indsats fra Nationalmuseet kan tilvejebringe metode- og/eller datamæssige forudsætninger for andre museers og universiteters forskningsprojekter og være udgangspunkt for et fagligt samarbejde mellem flere museer og forskningsinstitutioner.
- Emner der knytter sig til Nationalmuseets genstande (og genstandsgrupper), arkivmateriale samt andre kildegrupper som Nationalmuseet har en særlig forpligtelse til at underkaste en videnskabelig behandling.
- Emner der specielt er rettet mod samarbejde i nationale og/eller internationale forskningsmiljøer.
- Emner der danner grundlag for formidling, herunder udstillinger.
- Emner der specielt retter sig mod det omgivende samfund.